

Deel 6

MOOIE MEISJESNAMEN

Duizenden wrakken hebben hun laatste rustplaats gevonden op de bodem van de Noordzee. Van intacte onderzeeërs tot kruisers die meestreden in de Eerste en Tweede Wereldoorlog. **Deze maand vertelt Ben Stiefelhagen over ‘zijn meisje’ Anna Graebe, een kleine kustvaarder die met de jaren alleen maar meer schoonheid heeft gewonnen.**

Als je door het wrakkenregister bladert en je kijkt naar de namen van deze eens trotse schepen, moet het je opvallen. Veel schepen zijn ooit gedoopt en te water gelaten met een (mooie) meisjesnaam. Om je schip naar een vrouw te noemen, zou je veiliger de wereldzeeën kunnen bevaren. Google zegt hierover: *als een man op zee zit, dan mist hij zijn vrouw. Het schip wordt een substituut. Je kunt er dan wel niet mee naar bed, maar het geeft wel richting aan je leven en als het een mooi schip is, kun je er ook nog van houden. Van een lelijk schip natuurlijk ook! En daar waar je als man van houdt, geef je natuurlijk een vrouwennaam.* De schoonheid waar wij op gaan duiken rust al meer dan 39 jaar als kunstmatig rif op de zeebodem ten noorden van de Bruine Bank; de Anna Graebe. Een plotseling opstekende storm werd haar op 12 januari 1978 fataal. Bijna halverwege van Hambrug naar Londen moest deze kleine kustvaarder van 487 ton, met een lengte van 50 meter, het opnemen tegen golven van 7 tot 8 meter. Deze ongelijke strijd was snel beslist en een grote golf smeed Anna op haar kant en ze draaide door, haar laatste rustplaats op de zeebodem tegemoet. De gehele bemanning van vijf personen kwam om het leven. Ze waren kansloos in de woeste en koude Noordzee. Degenen die toch uit het gekapseisde schip wisten te ontsnappen, moesten zwemmen voor hun leven maar bezweken al snel aan onderkoeling door de watertemperatuur van slechts 4 graden. Gemiddeld houdt een mens het hier maar 10 tot 15 minuten in uit, raakt bewusteloos en verdrinkt. Zelfs een mooie meisjesnaam kon deze schipbreuk niet voorkomen.

AANTREKKELIJKE ANNA

We zijn met ons expeditieteam van Stichting Duik De Noordzee Schoon op weg naar de Anna Graebe. Een bezoek aan deze jongedame mag niet ontbreken tijdens onze tiendaagse expeditie. Op de positie van 52.36.645NL en 03.31.623OB

ligt ze met een maximale duikdiepte van 28 meter op een schoonmaakbeurt te wachten. Alle wrakken op de Noordzee worden intensief bevist omdat grote scholen kabeljauw en zeebaars deze plaatsen gebruiken als kraamkamer en rustplaats. De sleepnetvisser gaat er met zijn zware netten zo dicht mogelijk langs om ook een graantje mee te pikken van de uitbundige levensvormen op en bij het wrak. Een wrak is als een oase in de woestijn voor al het zeeleven. Nog meer ellende geven de staandwantvissers. Met hun soms kilometerslange kunststofnetten van 150 centimeter hoogte pakken ze het gehele wrak in zodat ontsnappen haast onmogelijk wordt. Een deel van deze goedkope netten blijft hangen aan de uitstekende delen van het wrak en blijven nog jaren spookvissen. Daarna vallen ze uiteen in kunststofdeeltjes en gaan met de stroming mee door de zee. Ze kunnen daarbij worden opgenomen door vissen en zeevogels en uiteindelijk in onze voedselketen terechtkomen. Met een grote sprong ga ik te water, altijd een heerlijk moment. Samen met Erik, mijn buddy deze duik, gaan we als eerste team naar beneden. Via de boeien en afdaallijn met ankertje, die we kort hiervoor in het water hebben gegooid, dalen we af. Het zicht is met 12 meter prima en al snel doemt een grote grijze schaduw op. Het ankertje ligt een paar meter verder op de bodem en deze brengen we naar het wrak. De afdaallijn fixeren we aan een bolder en we laten nu ons signaalboeitje op. Naast het wrak vinden we in de slijpgeul, een door de stroming veroorzaakte zandverplaatsing, een groot stuk net. We vullen behendig de eerste postzak die we gelijk achterlaten. De andere duikteams zullen nu snel volgen. De komende 10 minuten hebben we het wrak nog voor onszelf en we zwemmen over de mooie rondingen van haar kiel naar de schroef. Het twee meter grote roer is nog steeds aanwezig en de stalen schroef van 1,5 meter heeft de wrakplunderingen overleefd. Een bronzen schroef zou

Tekst: Ben Stiefelhagen Foto's: Cor Kuyvenhoven

Schepen kregen vaak een meisjesnaam. Niet zo gek, ze golden als substituut voor de vrouw thuis.

inmiddels gedemonteerd zijn en bij de schrootboer terecht zijn gekomen. Dit lot wordt Anna bespaard. Ze ligt op haar buik met de kiel omhoog mooi te zijn. Volledig begroeid met de meest bijzondere vormen van leven en een grote hoeveelheid vis in en om het wrak. Bij de schroef weten Erik en ik snel de tweede postzak te vullen en klikken de grote gele hefballon vast. We zijn van plan via de scheepsruimen en de bodem naar het voorschip te zwemmen. We passeren enkele patrijspoorten die nog intact zijn, eentje staat er zelfs open. Bij de machinekamer is het wat smalletjes door alle apparaten en vele buizen. We zetten koers naar de scheepsruimen die rijkelijk begroeid zijn, maar ook vele vissen vinden dit een uitermate goede verstoppiek. Dan gaan we het zonlicht weer tegemoet en eindigen buiten het wrak. We halen de eerste achtergelaten postzak op en komen Cor tegen, onze hoffotograaf die steeds weer prachtige foto's weet te maken. Inmiddels zien we ook de andere duikers

van ons SDDNZS-team driftig aan het werk. De biologen ontdekken prachtige paarse juweelanemoontjes en duizenden zakpijpen binnen in het wrak. Ik zie aan de grote hoeveelheid bubbels die onder het wrak vandaan komen dat ze erg enthousiast zijn. Ze flitsen er driftig op los. De supportduikers storten zich op de visnetrestanten die overal op het wrak te vinden zijn. Ik ben er trots op dat het iedere expeditie weer lukt om een 30-tal ervaren en zeer gemotiveerde Noordzeeduikers bij elkaar te krijgen. Het gaat ook deze duik lukken om honderden kilo's netten en vislood van het wrak te bergen. Anna mag tevreden zijn met deze grote schoonmaakbeurt.

GROTE KABELJAUWEN

Inmiddels zijn we weer terug bij de eerste zak die we naar het anker brengen en aan de hefballon klikken. Via de opstijglijnen brengen we alle volle zakken naar de oppervlakte. Door het nitrox-mengsel in onze flessen hebben we hier op 28 meter bodemdiepte nog even tijd om de voorkant beter te bekijken. Net als de rest van het

wrak is de boeg in goede staat en kun je over de zandbodem onder het wrak komen. De grote kabeljauwen kijken de bellenblazende bezoekers verbaast aan. Hier in het wrak vinden ze een veilige schuilplaats. Belangrijk omdat deze mooie soort in de Nederlandse Noordzee door overbevissing

sterk in populatie is afgenomen. Helaas moeten we afscheid nemen van deze schoonheid. We zijn weer een mooie duik rijker en Anna is verlost van 340 kilo aan vislijnen, lood en netten. Over twee jaar komen we weer bij haar op bezoek voor de volgende monitoring en schoonmaakactie.

STICHTING DUK DE NOORDZEE SCHOON

Wil je echt álles weten over de wrakken in onze Noordzee? In het boek *In de Diepte* lees je tot in detail alles over de gezonken schepen: van historie tot hoe ze er nu bij liggen. Met schitterende foto's en verhalen die je meenemen naar onbekende duikstekken in je eigen achtertuin. Te bestellen op www.vipwinkel.nl voor slechts € 19,50.

TIP Meer weten over het Noordzeeproject?

DDNKS verzorgt lezingen op locatie. Kijk voor meer info op www.duikdenoordzeeschoon.nl. Hier vind je ook alle info over duikopleidingen om veilig te kunnen duiken in de Noordzee.

MEET THE CREW Kennismaken met de crew van DDNKS en meer weten over duiken in de Noordzee? Kom dan ook naar Duikvaker op 3 en 4 februari!